

Brüssel, 25. juuni 2026
(OR. en)

11080/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2026/0173 (COD)

DATAPROTECT 219
JAI 879
COPEN 244
IXIM 146
ENFOPOL 241

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	23. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 314 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 314 final.

Lisatud: COM(2026) 314 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.6.2026
COM(2026) 314 final

2026/0173 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel ELi institutsioonides, organites ja asutustes (edaspidi „ELi isikuandmete kaitse määrus“), töötati välja selleks, et kehtestada sidus ja ajakohastatud andmekaitsekord kõigi ELi institutsioonide, organite ja asutuste jaoks. Määruse (EL) 2018/1725 IX peatükk oli mõeldud spetsiaalselt reguleerima kasutatavate isikuandmete (need on isikuandmed, mida töödeldakse ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse jäävate tegevuste jaoks) töötlemist justitiis- ja siseküsimustega tegelevates ELi asutustes ja organites, sealhulgas Europolis, Eurojustis, Euroopa Prokuratuuris ja piiratud ulatuses Frontexis.

ELi isikuandmete kaitse määruse vastuvõtmisest hoolimata on justitiis- ja siseküsimustega tegelevate ELi asutuste ja organite suhtes kohaldatav andmekaitseraamistik endiselt killustatud. Eelkõige ei kohaldata IX peatükki Euroopa Prokuratuuri suhtes, mille asutamismäärus võeti vastu enne ELi isikuandmete kaitse määrust. Seetõttu lahknevad Euroopa Prokuratuuri määruse mõned sätted sisult või sõnastuselt ELi isikuandmete kaitse määruse IX peatüki vastavatest sätetest. Lisaks on ELi isikuandmete kaitse määruses sätestatud, et kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse üksnes artiklit 3 (mõisted) ja IX peatükki. See on ühelt poolt viinud selleni, et vastavate organite või asutuste asutamisaktidesse on jäetud alles sätted, millega reguleeritakse kasutatavate isikuandmete töötlemise teatavaid aspekte. Teiselt poolt on see tekitanud õiguskindlusetust küsimuses, kas ja mil määral kohaldatakse II–VIII peatüki sätteid – näiteks töötlemistoimingute registreerimist või andmekaitseametniku ülesandeid käsitlevaid sätteid – olukordades, kus IX peatükis ega asjaomaste organite või asutuste asutamisaktides vastavaid sätteid ei ole. Selline killustatus mitte ainult ei vähenda õiguskindlust, vaid tekitab ka praktilisi takistusi ELi organite ja asutuste tulemuslikule koostööle andmete jagamisel. Komisjon tunnistas neid puudusi ja kaalus nende kõrvaldamist seadusandlike vahenditega 2022. aastal oma esimeses aruandes ELi isikuandmete kaitse määruse kohaldamise kohta.

Sellest tulenevalt on käesoleva ettepaneku eesmärk kohaldatavat andmekaitseraamistikku lihtsustada ja tagada selle järjepidevus, eelkõige ühtlustades asjakohaseid norme ELi organite ja asutuste lõikes. Selline ühtlustamine peaks leevendama halduskoormust ja hõlbustama asutuste andmevahetust, suurendades samal ajal õiguskindlust. Järjepidevuse huvides ja kooskõlas üldise eesmärgiga minimeerida andmekaitsenormide killustatust on käesoleval ettepanekul neli peamist eesmärki.

Andmekaitsenormide järjepidev kohaldamine kõigi ELi institutsioonide, organite ja asutuste suhtes

IX peatüki kohaldamisala tuleb laiendada, et tagada selle järjepidev kohaldamine kõigi kriminaalõiguse ja õiguskaitse valdkonnas tegutsevate ELi asutuste ja organite suhtes. Sel teel kaasatakse Euroopa Prokuratuur ELi isikuandmete kaitse määruse raamistikku. Seda tehes ei piirata võimalust säilitada Euroopa Prokuratuuri määruses andmekaitse erinormid, mis on vajalikud tulenevalt Euroopa Prokuratuuri kui liidu sõltumatu prokuratuuri eripärast. IX peatüki normid on juba kooskõlas õiguskaitse direktiivi (EL) 2016/680 vastavate normidega ning tulemuseks on kõigi mõjutatud asutuste jaoks ühtne ja ühtlustatud normistik, mis vähendab killustatust ja tagab kohaldatavate normide järjepidevuse.

Õiguskindluse suurendamine

IX peatükis puuduvad praegu sätted mitme olulise aspekti kohta, mille hulgas on andmekaitseametnike ülesanded, töötlemistoimingute registreerimine, järelevalveasutuste koostöö ja kasutatavate isikuandmete rahvusvaheline edastamine. Ettepaneku eesmärk on koondada normid ühte kohta ja ühtlustada sellega nõuete täitmist, ilma et see avaldaks märkimisväärset mõju tegevusele. Samuti tagatakse ettepanekuga suurem selgus vastutavatele töötlejatele, volitatud töötlejatele ja andmesubjektidele.

Euroopa Andmekaitseinspektori volituste ühtlustamine

Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvevolitused on praegu reguleeritud Europoli, Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuri asutamisaktidega; need kõik sisaldavad lahknevaid sätteid, mis põhjustab ebakindlust ja ebatõhusust. Frontexi asutamisaktiga ei ole reguleeritud Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvet kasutatavate isikuandmete töötlemise üle, mis tingib märkimisväärse ebaühtluse.

Ettepaneku eesmärk on täpsustada, et Euroopa Andmekaitseinspektoril on järelevalvevolitused, mis on kooskõlas ELi isikuandmete kaitse määruse artiklis 58 sätestatud volitustega, kuid mida on kohandatud kasutatavate isikuandmete töötlemise kontekstile, eelkõige Euroopa Prokuratuuri puhul seoses uurimise ja süüdistuste esitamisega. Selles suhtes järgitakse ettepanekus 2022. aasta Europoli reformiga Euroopa Andmekaitseinspektorile antud volituste eeskju, tagades samal ajal kooskõla ELi isikuandmete kaitse määruse VI peatüki ja õiguskaitse direktiiviga. Ettepanekuga kaotatakse asutamisaktidest asutusepõhised sätted Euroopa Andmekaitseinspektori ülesannete ja volituste kohta.

Üldine ühtlustamine

Ettepaneku viimane eesmärk on sätete ühtlustamine, et kõrvaldada liiasused, dubleerimine ja vastuolud andmekaitse normides, mida kohaldatakse justiits- ja siseküsimustega tegelevate liidu organite ja asutuste suhtes tegevuste puhul, mis kuuluvad ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. ja 5. peatüki kohaldamisalasse. Samuti viiakse kasutatavate isikuandmete töötlemist käsitlevad sätted asjakohasel juhul kooskõlla digivaldkonna koondettepanekuga¹.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepaneku eesmärk on viia ELi isikuandmete kaitse määruse sätted kooskõlla kehtiva andmekaitse poliitikaga, tugevdades isikuandmete kaitse üldmääruses ja õiguskaitse direktiivis sätestatud põhimõtteid. Asjakohasel juhul tagatakse ettepanekus kooskõla digivaldkonna koondpaketi kavandatud andmekaitse raamistiku muudatustega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on osa kriminaalõiguse alaste algatuste paketist, millega taotletakse ühtset ja terviklikku eesmärki: suurendada liidu suutlikkust üha keerukamas julgeolekukeskkonnas raskeid piiriüleseid kuritegusid ära hoida, avastada ja uurida ning nende toimepanijaid vastutusele võtta. Paketiga püütakse õiguskaitse-, kohtu- ja muude asjaomaste asutuste koostööd reguleerivate õigusraamistike ajakohastamise teel suurendada liidu sisejulgeoleku struktuuri tulemuslikkust, sidusust ja koostalitlusvõimet.

Selle püüdluse keskmes on Europoli ja Eurojusti määruste kavandatav läbivaatamine. Europol ja Eurojust täidavad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal eraldiseisvaid, kuid

¹ Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrusi (EL) 2016/679, (EL) 2018/1724, (EL) 2018/1725 ja (EL) 2023/2854 ning direktiive 2002/58/EÜ, (EL) 2022/2555 ja (EL) 2022/2557 seoses digivaldkonna õigusraamistiku lihtsustamisega ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1807, (EL) 2019/1150, (EL) 2022/868 ja direktiiv (EL) 2019/1024 (digivaldkonna koondpakett), 19.11.2025, COM(2025) 837 final.

üksteist täiendavaid ülesandeid: Europol toetab kuritegevuse ärahoidmist, avastamist ja uurimist, Eurojust aga hõlbustab õigusalaast koostööd ning tagab tulemuslikud järelmeetmed süüdistuste esitamise ja kohtumenetluste näol. Paketi eesmärk on seetõttu tugevdada koostööd ja vastastikust täiendavust nende kahe ameti vahel ning nende ja muude liidus justiits- ja siseküsimustega ning pettuste tõkestamisega tegelevate asutuste vahel, et tagada õiguskaitsemeetmete ja kohtulike järelmeetmete sujuv järjepidevus kriminaalasjades õigusemõistmise protsessi kõigis etappides.

Euroopa uurimismääruse raamistiku muudatused ja käesolev ettepanek aitavad selle eesmärgi saavutamisele veelgi kaasa sellega, et hõlbustavad tulemuslikku piiriülest koostööd, parandavad teabevahetuse tingimusi ning tagavad sidusa õigusraamistiku, mis on kooskõlas tegelike tegevuste ja tehnoloogia arenguga. Kokkuvõttes suurendavad paketi kavandatud meetmed liidu suutlikkust reageerida muutuvatele julgeolekuohtudele ning on samal ajal täielikult kooskõlas põhiõiguste, õigusriigi põhimõtte ja asjaomaste asutuste ülesannete jaotusega.

Eelkõige määratakse käesolevas ettepanekus kindlaks kõik Europoli ja Eurojusti suhtes kohaldatavate andmekaitsenormide ühised punktid ning koondatakse need ELi isikuandmete kaitse määrusesse, kõrvaldades sellega killustatuse ja dubleerimise. See võimaldab jätta õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevate liidu organite ja asutuste asutamisaktidesse ainult neile kohandatud andmekaitsenormid, mis on välja töötatud vastavalt igapäevase tegevuse eripärast tulenevatele vajadustele.

Ettepanek võetakse vastu samal ajal Europoli ja Eurojusti määruste muudatustega, tagades vastavate õigusraamistike järjepidevuse ja kooskõla. Samuti arvestatakse selles Euroopa Prokuratuuri asutamisakti (määrus (EL) 2017/1939²) eelseisva läbivaatamisega, võttes arvesse selle tulevase muudatuse ning piiramata võimalike poliitikavariantide hindamist Euroopa Prokuratuuri määruse läbivaatamisel. Selline koordineeritud lähenemisviis aitab luua tervikliku ja järjepideva raamistiku kasutatavate isikuandmete töötlemiseks liidu organites ja asutustes.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Füüsiliste isikute kaitse nende isikuandmete töötlemisel on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 8 lõikes 1 sätestatud põhiõigus.

Käesolev ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 16, mis on andmekaitsenormide vastuvõtmise õiguslik alus. Nimetatud artikkel võimaldab võtta vastu õigusnorme füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega liidu institutsioonides, organites ja asutustes liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluva tegevuse puhul. Samuti võimaldab see vastu võtta õigusnorme isikuandmete, sealhulgas kõnealustes institutsioonides, organites ja asutustes töödeldavate isikuandmete vaba liikumise kohta.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ei kohaldata.

• Proportsionaalsus

Ei kohaldata.

² Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1–71, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

- **Vahendi valik**

Ei kohaldata.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Komisjoni esimeses, 2022. aasta aruandes ELi isikuandmete kaitse määruse kohaldamise kohta jõuti järeldusele, et üldiselt toimib ELi isikuandmete kaitse määrus hästi ja täidab oma otstarvet. Samal ajal tehti selles kindlaks vajadus seadusandliku sekkumise järele, et minimeerida nende õigusnormide killustatust, mida kohaldatakse ELi institutsioonide ja asutuste suhtes, kes töötlevad kasutatavaid isikuandmeid tegevuses, mis jääb politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö kohaldamisalasse (ELi isikuandmete kaitse määruse IX peatükk ehk nn õiguskaitset käsitlev peatükk).

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sihtotstarbelistesse konsultatsioonidesse sidusrühmadega olid kaasatud kõik asutused, kelle suhtes kohaldatakse praegu või tulevikus ELi isikuandmete kaitse määruse IX peatükki (st Europol, Eurojust, Euroopa Prokuratuur, Frontex), ning Euroopa Andmekaitseinspektor, kes teeb nõuete järgimise üle järelevalvet.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindangut ei peeta käesoleva algatuse puhul asjakohaseks, kuna selle kohaldamisala on piiratud ja kavandatud muudatused on suures osas tehnilist laadi. Ettepanek puudutab ELi isikuandmete kaitse määruse konkreetseid sätteid ning sellega ei muudeta üldist raamistikku, vaid see mõjutab ainult väikest rühma ELi asutusi, kes tegutsevad kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö ja politseikoostöö valdkonnas. Muudatuste eesmärk on tagada ühtlustatum kord, need ei hõlma uusi poliitikavariante ning neil on eeldatavasti minimaalne ja kvantitatiivselt ebaoluline mõju põhiõigustele ning puudub majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju. Lisaks tehakse asjaomaste asutuste suhtes juba eraldi hindamisi ja mõjuhindanguid, sealhulgas seoses nende suhtes kohaldatavate andmekaitsenormidega. ELi isikuandmete kaitse määruse kohane eraldi hindamine dubleeriks seda tegevust. Ettepanek on kooskõlas kohustusega, mille komisjon võttis 2022. aastal oma esimeses aruandes ELi isikuandmete kaitse määruse kohaldamise kohta, ning 2027. aastal on kavas ELi isikuandmete kaitse määrust täiendavalt hinnata. Subsidiaarsusega seotud küsimusi ei teki, kuna ELi isikuandmete kaitse määrust kohaldatakse üksnes ELi asutuste suhtes, mida liikmesriigid ei saa reguleerida.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanekuga ühtlustatakse ja lihtsustatakse kriminaalõiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevate liidu asutuste ja organite suhtes kohaldatavaid andmekaitse norme. Kehtivate normide ühtlustamisega suurendatakse õigusselgust ja järjepidevust kogu institutsioonilises raamistikus, hõlbustades seeläbi normide kohaldamist ja vähendades halduskeerukust. Kuigi ettepaneku positiivne mõju ei ole hõlpsasti mõõdetav, peaks see vähendama nõuete täitmisega seotud kulusid ja halduskoormust, mis tulenevad lahknevates või kattuvates nõuetes orienteerumisest. Ettepanekuga toetatakse ka võimaliku

asutustevahelise teabevahetusmehhanismi väljatöötamist, mida on kaalutud pettustevastase võitluse struktuuri läbivaatamise kontekstis.

- **Põhiõigused**

Kuna muudatused on sihipärased, tagab see andmekaitse praeguse taseme säilimise, parandades samal ajal kohaldatavate normide järjepidevust ja ühtlustatust.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 esitatakse määruse (EL) 2018/1725 (mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes) muudatused.

Lõikega 1 asendatakse artikli 2 lõige 2 ning laiendatakse määruse (EL) 2018/1725 artiklite 43, 44 ja 45 ning VII ja VIII peatüki kohaldamisala kasutatavate isikuandmete töötlemisele liidu organites ja asutustes, ilma et see piiraks liidu organite ja asutuste suhtes andmekaitse erieeskirjade kohaldamist. Samuti jäetakse sellega välja artikli 2 lõige 3, laiendades sellega ELi isikuandmete kaitse määruse kohaldamisala Euroopa Prokuratuurile, piiramata sealjuures võimalust säilitada Euroopa Prokuratuuri määruses andmekaitse erinormid, mis võtavad arvesse Euroopa Prokuratuuri eripära liidu sõltumatu uurimisasutuse ja prokuratuurina.

Lõikega 2 nähakse ette tehnilised kohandused andmekaitseametniku ülesandeid käsitleva artikli 45 sõnastuses ning tagatakse, et need ülesanded hõlmavad ka kasutatavate isikuandmete töötlemist.

Lõikega 3 tagatakse, et määruse (EL) 2018/1725 artiklist 66 tulenev Euroopa Andmekaitseinspektori õigus määrata haldustrahve laieneb kasutatavate isikuandmete töötlemisele liidu organites ja asutustes.

Lõikega 4 jäetakse välja määruse (EL) 2018/1725 artikkel 70, mis ei ole enam vajalik, sest kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad sätted on määratletud artikli 2 lõikes 2.

Lõikega 5 muudetakse määruse (EL) 2018/1725 artiklit 77, et tagada kooskõla digivaldkonna koondettepanekuga ja suurendada õiguskindlust, täpsustades, et otsused, mis põhinevad üksnes kasutatavate isikuandmete automatiseeritud töötlusel, on lubatud, kui on täidetud eritingimused.

Lõikega 6 muudetakse määruse (EL) 2018/1725 artiklit 78, et tagada kooskõla digivaldkonna koondettepanekuga, täpsustades kuritarvituslike taotluste mõistet isikuandmetega tutvumise õiguse kontekstis. Eelkõige täpsustatakse selles, et taotlust võib pidada selgelt põhjendatuks, kui andmesubjekt tugineb andmetega tutvumise õigusele muul eesmärgil kui oma andmete kaitseks. Sellistel juhtudel võib vastutav töötleja keelduda taotluse rahuldamisest, kuid on endiselt kohustatud tõendama, et taotlus on selgelt põhjendamatu või ülemäärane.

Lõikega 7 lisatakse määrusesse (EL) 2018/1725 uus artikkel 87a kasutatavate isikuandmete töötlemise dokumenteerimise kohta kooskõlas õiguskaitseDirektiivi normidega.

Lõigetega 8 ja 9 lisatakse täiendavad kaitsemeetmed määruse (EL) 2018/1725 artiklisse 88, mis käsitleb logimist.

Lõikega 10 muudetakse määruse (EL) 2018/1725 artikli 92 lõiget 1, et tagada kooskõla digivaldkonna koondettepanekuga, pikendades tähtaega, mille jooksul tuleb isikuandmetega seotud rikkumisest teatada Euroopa Andmekaitseinspektorile, 72 tunnilt 96 tunnile. Samuti tõstetakse sellega rikkumisest teatamise künnist, nähes ette, et teatamine on nõutav üksnes juhul, kui isikuandmetega seotud rikkumine võib tõenäoliselt kaasa tuua suure ohu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele.

Lõigetega 11 ja 12 ühtlustatakse õigusraamistikku, millega reguleeritakse kasutatavate isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, viies selle kooskõlla direktiivis (EL) 2016/680 sätestatud raamistikuga. Muudatustega nähakse ette ühtsed normid, mida kohaldatakse kriminaalõiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevate liidu organite ja asutuste suhtes, võttes samal ajal arvesse nende konkreetset tegevust ja õiguslikku konteksti, sealhulgas koostöölepinguid. Muudatustega sätestatakse, et andmete edastamine riikidele, kelle suhtes on tehtud kaitse piisavuse otsus, on lubatud ilma täiendava loata; kaitse piisavuse otsuse puudumise korral on edastamine lubatud, kui õiguslikult siduva aktiga või vastutava töötleja hinnangu kohaselt on kehtestatud asjakohased kaitsemeetmed; kindlates olukordades, kus puuduvad nii kaitse piisavuse otsus kui ka kaitsemeetmed, kohaldatakse teatavaid erandeid. Samuti võimaldatakse muudatustega teatavatel juhtudel edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandas riigis asuvale vastuvõtjale, kes ei ole pädev asutus, juhul kui muudetud sätetes loetletud tingimused on täidetud, sealhulgas juhul kui kolmanda riigi pädeva asutuse poole pöördumine ei pruugi olla mõjus või asjakohane ning tingimusel et edastamine on rangelt vajalik vastutava töötleja ülesannete täitmiseks.

Lõikega 13 antakse Euroopa Andmekaitseinspektorile seoses kasutatavate isikuandmetega ühetaolised volitused kõigi kriminaalõiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevate liidu organite ja asutuste suhtes, lähtudes Euroopa Andmekaitseinspektori volitustest Europoli suhtes, mis kehtivad alates 2022. aastast.

Artiklis 2 selgitatakse uute sätete jõustumist.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 16 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel on põhiõigus. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 8 lõikes 1 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 16 lõikes 1 on sätestatud, et igaühel on õigus oma isikuandmete kaitsele. See õigus on tagatud ka Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 8.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725¹ on sätestatud õigusraamistik, mida kohaldatakse liidu institutsioonides, organites ja asutustes isikuandmete töötlemise suhtes. Andmekaitse normid, mis reguleerivad kasutatavate isikuandmete töötlemist liidu organite ja asutuste poolt tegevustes, mis jäävad ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse, on aga endiselt killustatud määruse (EL) 2018/1725 IX peatüki ja muude liidu õigusaktide vahel. Kõnealuse määruse artikli 98 kohaselt peab komisjon kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad normid läbi vaatama, et teha kindlaks võimalikud vastuolud, lüngad ja lahknevused. Samuti on selles sätestatud, et asjakohasel juhul kõrvaldab komisjon kindlaks tehtud puudused seadusandliku ettepanekuga, eelkõige IX peatüki kohaldamisala laiendamiseks nõukogu määrusega (EL) 2017/1939² asutatud Euroopa Prokuratuurile, kui see on asjakohane, ja IX peatükis vajalike kohanduste tegemiseks. Oma esimeses aruandes määruse (EL) 2018/1725 kohaldamise kohta kinnitas komisjon määruse üldist tulemuslikkust isikuandmete kaitse kõrge taseme tagamisel, kuid juhtis ühtlasi tähelepanu mitmele vastuolule ja lahknevusele ning õiguslikule killustatusele, mis tulenevad määruse (EL) 2018/1725 IX peatüki ja määruse muude sätete koostoimest, ning sellele, et Euroopa Prokuratuuri jaoks kehtib eraldi andmekaitsekord.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

² Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

- (3) Praegu kohaldatakse kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes ainult määruse (EL) 2018/1725 artiklit 3 ja IX peatükki koos andmekaitse erinormidega, mis on sätestatud Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) ja Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust) asutamisaktides. Samal ajal on Euroopa Prokuratuuril oma eraldiseisev andmekaitsekord, mis on sätestatud Euroopa Prokuratuuri asutamisaktis. Seepärast tuleks määrust (EL) 2018/1725 muuta, et laiendada selle IX peatüki kohaldamisala kõigile õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevatele liidu organitele ja asutustele, kes töötlevad kasutatavaid isikuandmeid, tagada õiguskindlus, kõrvaldades lüngad kehtivas andmekaitsekorras, eelkõige Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti puhul, ning ühtlustada isikuandmete rahvusvahelise edastamise norme ja Euroopa Andmekaitseinspektori volitusi käsitlevaid norme. See ei tohiks mõjutada võimalust säilitada määruses (EL) 2017/1939 andmekaitse erieeskirjad, mis on vajalikud tulenevalt Euroopa Prokuratuuri kui liidu sõltumatu prokuratuuri eripärast.
- (4) Selleks et luua ühtlustatud, järjepidev, lihtsustatud ja täielik õigusraamistik kasutatavate isikuandmete töötlemiseks liidu organites ja asutustes, tuleks ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse kuuluvaid tegevusi läbi viivate liidu organite ja asutuste suhtes kohaldada määruses (EL) 2018/1725 sätestatud mõisteid (I peatükk), andmekaitseametnikke käsitlevaid norme (IV peatüki 6. jagu), koostöö ja järjepidevuse alaseid norme (VII peatükk), õiguskaitsevahendeid, vastutust ja karistusi käsitlevaid norme (VIII peatükk) ning kasutatavate isikuandmete töötlemise norme (mis tuleks viia kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/680³ – IX peatükk). Neid norme tuleks kohaldada juhul, kui liidu organid ja asutused viivad kõnealuseid tegevusi läbi kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või nende toimepanijate vastutusele võtmise eesmärgil. Neid norme, ja mitte ainult määruse (EL) 2018/1725 IX peatükki, tuleks kohaldada ka kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametis. Määruse (EL) 2018/1725 normide kohaldamine ei tohiks mõjutada erinorme, mida kohaldatakse kasutatavate isikuandmete töötlemisele liidu organite ja asutuste poolt tegevustes, mis jäävad ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse, eelkõige Europoli, Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuri asutamisaktides sätestatud norme. Selliseid erinorme tuleks käsitada *lex specialis*’ena määruse (EL) 2018/1725 sätete suhtes, mis käsitlevad kasutatavate isikuandmete töötlemist.
- (5) Kõigis liidu institutsioonides ja organites peaks andmekaitseametnik tagama, et kohaldatakse kõiki andmekaitse norme, sealhulgas määrust (EL) 2018/1725. Samuti peaksid andmekaitseametnikud nõustama vastutavaid töötlejaid ja volitatud töötlejaid seoses nende kohustustega. Järjepidevuse tagamiseks ja dubleerimise vältimiseks peaks nii halduslikku laadi kui ka kasutatavate isikuandmete puhul kehtima andmekaitseametnike jaoks ainult üks normistik.
- (6) Euroopa Andmekaitseinspektoril peaks olema viimase abinõuna õigus määrata haldustrahve, muu hulgas seoses kasutatavate isikuandmete töötlemisega õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevates liidu organites ja asutustes.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

- (7) Määruses (EL) 2018/1725 dubleerimise vältimiseks tuleks selle artikkel 70 välja jätta, kuna IX peatüki kohaldamisala on juba sätestatud määruse (EL) 2018/1725 artiklis 2.
- (8) Selleks et tagada kooskõla määrusega (EL) .../... [digivaldkonna koondettepanek], tuleks määruse (EL) 2018/1725 artiklis 77 täpsustada, et otsused, mis põhinevad üksnes kasutatavate isikuandmete automatiseeritud töötlemisel, on lubatud, kui on täidetud eritingimused.
- (9) Selleks et tagada kooskõla määrusega (EL) .../... [digivaldkonna koondettepanek], tuleks määruse (EL) 2018/1725 artiklis 78 täpsustada, et andmetega tutvumise õigust, mis on algusest peale andmesubjektide jaoks soodne, ei tohiks kuritarvitada selles mõttes, et andmesubjektid kasutavad seda muul eesmärgil kui oma andmete kaitsmiseks.
- (10) Selleks et tõendada vastavust määrusele (EL) 2018/1725, peaksid õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevatele liidu organitele ja asutustele kehtima ühetaolised normid kõigi nende vastutusel tehtavate töötlemistoimingute liikide dokumenteerimise kohta. Iga vastutav ja volitatud töötleja peaks olema kohustatud tegema Euroopa Andmekaitseinspektoriga koostööd ja tegema need dokumendid taotluse korral Euroopa Andmekaitseinspektorile kättesaadavaks, et neid saaks kasutada nimetatud töötlemistoimingute kontrollimiseks.
- (11) Liidu organitel ja asutustel ei tohiks olla võimalik logisid muuta. Kui liidu organid ja asutused saavad kasutatavaid isikuandmeid liikmesriikide pädevatelt asutustelt, peaksid liidu organid ja asutused edastama logid kõnealustele pädevatele asutustele, kui need on vajalikud andmekaitseõuete täitmise asutusesiseseks uurimiseks.
- (12) Selleks et tagada kooskõla määrusega (EL) .../... [digivaldkonna koondettepanek], peaks isikuandmetega seotud rikkumisest Euroopa Andmekaitseinspektorile teatamise künnis olema kõrgem ja teatamise tähtaega tuleks pikendada.
- (13) Kõigile õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevatele liidu organitele ja asutustele peaks kehtima ühetaoline kasutatavate isikuandmete rahvusvahelise edastamise normistik, mis on kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/680.
- (14) Komisjon võib direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 alusel otsustada, et kolmandas riigis, kolmanda riigi territooriumil või kindlaksmääratud sektoris või rahvusvahelises organisatsioonis pakutakse piisaval tasemel andmekaitset. Sellisel juhul võib kasutatavate isikuandmete edastamine liidu organi või asutuse poolt kõnealusesse riiki või kõnealusele rahvusvahelisele organisatsioonile toimuda ilma, et oleks vaja saada täiendav luba.
- (15) Isikuandmete edastamine ilma sellise kaitse piisavuse otsuseta peaks olema lubatud üksnes juhul, kui õiguslikult siduvas aktis on sätestatud isikuandmete kaitseks asjakohased kaitsemeetmed või kui vastutav töötleja, olles hinnanud kõiki andmete edastamisega seotud asjaolusid, on oma hinnangust lähtudes seisukohal, et asjakohased kaitsemeetmed isikuandmete kaitseks on kehtestatud. Õiguslikult siduvaks aktiks võib olla näiteks enne 12. detsembrist 2019 otsuse 2002/187/JSK artikli 26a kohaselt Eurojusti ja kolmanda riigi vahel sõlmitud koostööleping, enne 1. maid 2017 otsuse 2009/371/JSK artikli 23 kohaselt Europol ja kolmanda riigi vahel sõlmitud koostööleping või ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt liidu ja kolmanda riigi vahel sõlmitud rahvusvaheline leping.
- (16) Kaitse piisavuse otsuse ja asjakohaste kaitsemeetmete puudumise korral võib edastamine või teatavat liiki edastamine toimuda erandina kindlates olukordades. Erandeid tuleks tõlgendada kitsalt ning need ei tohiks võimaldada isikuandmete

sagedast, ulatuslikku ja struktuurset edastamist ega andmete suuremahulist edastamist, piirduda tuleks vaid rangelt vajalike andmetega. Selline edastamine tuleks dokumenteerida ning need dokumendid tuleks teha Euroopa Andmekaitseinspektorile taotluse korral kättesaadavaks, et kontrollida edastamise seaduslikkust.

- (17) Konkreetsetel üksikjuhtudel võib juhtuda, et tavapärased menetlused, mis nõuavad ühenduse võtmist kolmanda riigi pädeva asutusega, ei ole mõjusad või asjakohased, eelkõige seetõttu, et andmeid ei saaks edastada õigeaegselt, või seetõttu, et kõnealune kolmanda riigi asutus ei austa õigusriigi põhimõtteid või rahvusvahelisi inimõigustealaseid norme ja standardeid. Selline olukord võib tekkida siis, kui isikuandmeid on vaja edastada kiiresti kolmandas riigis asuvale eraõiguslikule äriühingule, et saada teavet internetikuriteo toime pannud tundmatu isiku kohta, päästa süüteo ohvriks langemise ohus oleva isiku elu või hoida ära lähiajal toimepandav kuritegu, sealhulgas terroriakt. Sellistel juhtudel võiksid liikmesriikide pädevad asutused kindlatel tingimustel otsustada edastada kasutatavad isikuandmed otse kolmandas riigis asuvale vastuvõtjale, kes ei ole pädev asutus.
- (18) Euroopa Andmekaitseinspektoril peaksid olema ühetaolised volitused, mida kohaldatakse kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes õiguskaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas tegutsevates liidu organites ja asutustes. Sellised volitused on juba alates 2022. aastast kehtinud Europolis suhtes, näiteks õigus anda vastutavale töötlejale korraldus tagada määruse (EL) 2018/1725 järgimine, õigus anda korraldus peatada andmevood liikmesriigis, kolmandas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis asuvale vastuvõtjale või õigus määrata korralduse täitmata jätmise korral haldustrahv.
- (19) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse XX XX 2026,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2018/1725 muudatused

Määrust (EL) 2018/1725 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:
 - (a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kasutatavate isikuandmete töötlemisel liidu organite ja asutuste poolt tegevustes, mis jäävad ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 4. või 5. peatüki kohaldamisalasse, kohaldatakse üksnes käesoleva määruse artikleid 3, 43, 44 ja 45 ning VII, VIII ja IX peatükki, ilma et see mõjutaks selliste liidu organite ja asutuste suhtes kohaldatavaid andmekaitse erinorme.“;
 - (b) lõige 3 jäetakse välja.
2. Artikli 45 lõike 1 punktid d, e ja f asendatakse järgmisega:

„d) anda taotluse korral nõu vajaduse kohta teavitada isikuandmetega seotud rikkumisest vastavalt artiklitele 34 ja 35 või 92 ja 93;

e) anda taotluse korral nõu seoses andmekaitsealase mõjuhinnanguga ning jälgida selle toimimist vastavalt artiklile 39 või 89 ning konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kui tekib kahtlusi seoses andmekaitsealase mõjuhinnangu vajalikkusega;

f) anda taotluse korral nõu seoses vajadusega konsulteerida eelnevalt Euroopa Andmekaitseinspektoriga vastavalt artiklile 40 või 90; konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kui tekib kahtlusi seoses eelneva konsulteerimise vajalikkusega;“.

3. Artikli 66 lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:

„1. Euroopa Andmekaitseinspektor võib määrata liidu institutsioonile või asutusele trahvi sõltuvalt konkreetse juhtumi asjaoludest, kui liidu institutsioon või asutus ei suuda täita artikli 58 lõike 2 punktides d–h ja punktis j või artikli 95a lõike 3 punktides c, e, f, j ja k osutatud Euroopa Andmekaitseinspektori korraldust.“

4. Artikkel 70 jäetakse välja.

5. Artikli 77 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Otsus, millel on andmesubjektile õiguslikud tagajärjed või mis avaldab talle samamoodi märkimisväärset mõju, võib põhineda ainult automatiseeritud töötlemisel, sealhulgas profiilianalüüsil, üksnes juhul, kui see otsus on lubatud vastutava töötleja suhtes kohaldatava liidu õigusega, mis sisaldab piisavaid meetmeid andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitseks, vähemalt õigust vastutava töötleja isiklikule sekkumisele.“

6. Artikli 78 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Vastutav töötleja esitab artikli 79 kohast teavet ning teavitab artiklite 80–84 ning 92 alusel toimunud suhtlusest või võetud meetmetest tasuta. Kui andmesubjekti taotlused on selgelt põhjendamatud või ülemäärased, eelkõige nende korduva iseloomu tõttu, või artikli 80 kohaste taotluste puhul seetõttu, et andmesubjekt kuritarvitab isikuandmetega tutvumise õigust, kasutades seda muul eesmärgil kui oma andmete kaitseks, võib vastutav töötleja keelduda taotluse alusel toimingute tegemisest. Vastutav töötleja peab tõendama, et taotlus on selgelt põhjendamatu või et on mõistlik alus arvata, et see on ülemäärane.“

7. Lisatakse järgmine artikkel 87a:

„Artikkel 87a

Kasutatavate isikuandmete töötlemise toimingute kategooriate registreerimine

1. Vastutav töötleja peab kõigi tema vastutusel tehtavate kasutatavate isikuandmete töötlemise toimingute kategooriate registrit. Registreerimiskanne sisaldab järgmist teavet:

a) vastutava töötleja kontaktandmed ning andmekaitseametniku nimi ja kontaktandmed ning asjakohasel juhul kaasvastutava töötleja kontaktandmed;

b) töötlemise eesmärgid;

c) vastuvõtjate kategooriad, kellele isikuandmeid on avalikustatud või avalikustatakse, sealhulgas eraõiguslikud isikud ning kolmandates riikides olevad vastuvõtjad või rahvusvahelised organisatsioonid;

d) andmesubjektide kategooriate ja isikuandmete liikide kirjeldus;

e) asjakohasel juhul profiilianalüüsi kasutamine;

f) asjakohasel juhul isikuandmete eraõiguslikule isikule, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile edastamise liigid;

g) teave isikuandmete kavandatava töötlemise toimingu (sealhulgas edastamise) õigusliku aluse kohta;

h) võimaluse korral eri andmeliikide kustutamiseks ette nähtud tähtajad;

i) võimaluse korral artikli 91 lõikes 1 osutatud tehniliste ja korralduslike turvameetmete üldine kirjeldus.

2. Volitatud töötleja peab kõigi vastutava töötleja nimel tehtavate isikuandmete töötlemise toimingute kategooriate registrit, mis sisaldab järgmist teavet:

a) volitatud töötleja või volitatud töötlejate kontaktandmed, iga vastutava töötleja kontaktandmed, kelle nimel volitatud töötleja tegutseb, ning andmekaitseametniku kontaktandmed;

b) vastutava töötleja nimel tehtava töötlemise liigid;

c) asjakohasel juhul isikuandmete edastamine eraõiguslikule isikule, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, kui vastutav töötleja andis selleks sõnaselge korralduse, sealhulgas andmed kõnealuse kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni tuvastamiseks;

d) võimaluse korral artikli 91 lõikes 1 osutatud tehniliste ja korralduslike turvameetmete üldine kirjeldus.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud registreerimine on kirjalik, sealhulgas elektrooniline. Taotluse korral teevad vastutav töötleja ja volitatud töötleja registri kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile.“

8. Artikli 88 lõikele 1 lisatakse järgmine lause:

„Logifailide muutmine ei ole võimalik.“

9. Artikli 88 lõikele 3 lisatakse järgmine lause:

„Lõikes 1 osutatud logifailid edastatakse riigi pädevale asutusele, kui see asutus vajab neid andmekaitseinspektorile järgimisega seotud konkreetse uurimise jaoks.“

10. Artikli 92 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui on toimunud isikuandmetega seotud rikkumine, mis võib tõenäoliselt kaasa tuua suure ohu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele, teatab vastutav töötleja isikuandmetega seotud rikkumisest Euroopa Andmekaitseinspektorile põhjendamatult viivitusega ja võimaluse korral 96 tunni jooksul pärast sellest teada saamist. Kui Euroopa Andmekaitseinspektorit teavitatakse hiljem kui 96 tunni jooksul, esitatakse teates viivituse kohta põhjendus.“

11. Artikkel 94 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 94

Kasutatavate isikuandmete kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele edastamise üldpõhimõtted

1. Vastutav töötleja võib edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, tingimusel et järgitakse kohaldatavaid andmekaitseinspektorite ja käesoleva määruse muid sätteid, ning üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

(a) andmete edastamine on vajalik vastutava töötleja ülesannete täitmiseks;

- (b) kolmanda riigi ametiasutus või rahvusvaheline organisatsioon, kellele kasutatavaid isikuandmeid edastatakse, on pädev õiguskaitse või kriminaalõiguse küsimustes;
- (c) kui kasutatavad isikuandmed, mida edastatakse, on vastutavale töötlejale edastanud või kättesaadavaks teinud liikmesriik või liidu organ või asutus, peab vastutav töötleja saama andmete edastamiseks asjaomase liikmesriigi pädevalt asutuselt või asjaomaselt liidu organilt või asutuselt eelneva loa kooskõlas tema suhtes kohaldatava õigusega, välja arvatud juhul, kui kõnealune liikmesriik või liidu organ või asutus on andnud selliseks edastamiseks kas üldise või konkreetsetel tingimustel kohaldatava loa;
- (d) kui kolmas riik või rahvusvaheline organisatsioon saadab andmed edasi muule kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, peab asjaomane kolmas riik või rahvusvaheline organisatsioon saama vastutavalt töötlejalt selliseks edasisaatmiseks eelneva loa;
- (e) vastutav töötleja annab punkti d kohase loa üksnes andmed algselt edastanud liikmesriigi või liidu organi või asutuse eelneval loal ja asjakohasel juhul pärast seda, kui ta on võtnud nõuetekohaselt arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, sealhulgas kuriteo raskust, kasutatavate isikuandmete algse edastamise eesmärgi ja kasutatavate isikuandmete kaitse taset selles kolmandas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis, kellele kasutatavad isikuandmed edasi saadetakse.

2. Vastutav töötleja võib käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustel kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile kasutatavaid isikuandmeid edastada juhul, kui on täidetud artiklis 94a, artiklis 94b, artiklis 94c või artiklis 94d sätestatud tingimused.

3. Ilma et see mõjutaks artikli 94c kohaldamist, võib vastutav töötleja edastada kasutatavaid isikuandmeid sellise riigi pädevale asutusele, kes on ühinenud Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ning kes on rakendanud direktiivi (EL) 2016/680 sätteid ja direktiivi (EL) 2023/977 teabevahetust käsitlevad sätteid ning neid tegelikult kohaldab.

4. Vastutav töötleja võib kiireloomulistel juhtudel edastada kasutatavaid isikuandmeid ilma lõike 1 punkti c kohase liikmesriigilt või liidu organilt või asutuselt saadud eelneva loata. Vastutav töötleja teeb seda üksnes juhul, kui kasutatavate isikuandmete edastamine on vajalik liikmesriigi või kolmanda riigi avalikku julgeolekut ähvardava või liikmesriigi olulisi huve kahjustava vahetu ja tõsise ohu ennetamiseks ning kui eelnevat luba ei ole võimalik õigeaegselt saada. Eelneva loa andmise eest vastutavat asutust teavitatakse viivitamata.

5. Kõiki käesoleva peatüki sätteid isikuandmete rahvusvahelise edastamise kohta kohaldatakse selleks, et tagada, et käesoleva määrusega tagatud füüsiliste isikute kaitse taset ei kahjustata.“

12. Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 94a

Edastamine kaitse piisavuse otsuse alusel

Vastutav töötleja võib edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, kui komisjon on vastavalt [direktiivi \(EL\) 2016/680 artiklile 36](#) teinud otsuse, et asjaomane kolmas riik või asjaomase

kolmanda riigi territoorium või asjaomase kolmanda riigi üks või mitu kindlaksmääratud sektorit või asjaomane rahvusvaheline organisatsioon tagab isikuandmete kaitse piisava taseme.

Artikkel 94b

Edastamine asjakohaste kaitsemeetmete kohaldamisel

1. Kaitse piisavuse otsuse puudumise korral võib vastutav töötleja edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile järgmistel juhtudel:

- (a) kasutatavate isikuandmete kaitseks võetavad asjakohased kaitsemeetmed on sätestatud õiguslikult siduvas aktis
- (b) või vastutav töötleja on hinnanud kõiki kasutatavate isikuandmete edastamisega seotud asjaolusid ning leidnud, et kehtestatud on kõik kasutatavate isikuandmete kaitse seisukohast asjakohased kaitsemeetmed.

2. Lõike 1 punkti a kohane õiguslikult siduv akt on:

- (a) [ELi toimimise lepingu artikli 218](#) kohaselt liidu ja asjaomase kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud rahvusvaheline leping, millega on ette nähtud asjakohased kaitsemeetmed seoses eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse ning üksikisikute muude põhiõiguste ja -vabaduste kaitsega;
- (b) enne 12. detsembrit 2019 [otsuse 2002/187/JSK artikli 26a](#) kohaselt Eurojusti ja asjaomase kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud koostööleping, mis võimaldab kasutatavaid isikuandmeid vahetada, või
- (c) enne 1. maid 2017 [otsuse 2009/371/JSK artikli 23](#) kohaselt Europol'i ja asjaomase kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni vahel sõlmitud koostööleping, mis võimaldab kasutatavaid isikuandmeid vahetada.

3. Liidu organid ja asutused võivad sõlmida koostöökokkuleppeid, et määrata kindlaks lõikes 2 osutatud lepingute rakendamise kord.

4. Vastutav töötleja teatab Euroopa Andmekaitseinspektorile lõike 1 punkti b kohaste edastamiste liigid.

5. Kui edastamine põhineb lõike 1 punktil b, siis selline edastamine dokumenteeritakse ning dokumendid tehakse taotluse korral kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile. Dokumendid peavad sisaldama edastamise kuupäeva ja kellaaega ning teavet vastuvõtva pädeva asutuse, edastamise põhjenduse ja edastatud kasutatavate isikuandmete kohta.

Artikkel 94c

Erandid eriolukordade puhuks

1. Kaitse piisavuse otsuse või artikliga 94b ette nähtud asjakohaste kaitsemeetmete puudumise korral võib vastutav töötleja edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile üksnes tingimusel, et edastamine on vajalik:

- (a) andmesubjekti või teise isiku eluliste huvide kaitsmiseks;
- (b) andmesubjekti õigustatud huvide kaitsmiseks;

- (c) liikmesriigi või kolmanda riigi avalikku julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu ennetamiseks
- (d) või konkreetsetel juhtudel vastutava töötleja ülesannete täitmiseks, välja arvatud juhul, kui vastutav töötleja teeb kindlaks, et asjaomase andmesubjekti põhiõigused ja -vabadused kaaluvad üles edastamisega seotud avaliku huvi.

2. Kui edastamine põhineb lõikel 1, siis selline edastamine dokumenteeritakse ning dokumendid tehakse taotluse korral kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile. Dokumendid peavad sisaldama edastamise kuupäeva ja kellaaega ning teavet vastuvõtva pädeva asutuse, edastamise põhjenduse ja edastatud kasutatavate isikuandmete kohta.

Artikkel 94d

Kasutatavate isikuandmete edastamine kolmandas riigis asuvale vastuvõtjale

1. Erandina artikli 94 lõike 1 punktist b ja ilma et see mõjutaks käesoleva artikli lõikes 2 osutatud rahvusvaheliste lepingute kohaldamist, võib vastutav töötleja üksikutel erijuhtumitel edastada kasutatavaid isikuandmeid kolmandas riigis asuvale vastuvõtjale otse üksnes juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (a) edastamine on rangelt vajalik vastutava töötleja ülesannete täitmiseks eesmärkidel, milleks kasutatavaid isikuandmeid on lubatud töödelda;
- (b) vastutav töötleja teeb kindlaks, et ükski asjaomase andmesubjekti põhiõigus ega -vabadus ei kaalu konkreetse juhtumi puhul üles avalikku huvi, mis edastamise vajalikuks teeb;
- (c) vastutav töötleja leiab, et edastamine kolmanda riigi pädevale asutusele ei ole mõjus või asjakohane, eelkõige sellepärast, et seda ei ole võimalik teha õigeaegselt;
- (d) kolmanda riigi pädevat asutust teavitatakse põhjendamatu viivitusega, välja arvatud juhul, kui see ei ole mõjus või asjakohane;
- (e) vastutav töötleja teavitab vastuvõtjat konkreetsest eesmärgist või konkreetsetest eesmärkidest, milleks vastuvõtja kasutatavaid isikuandmeid töödelda tohib, eeldusel et selline töötlemine on vajalik.

2. Lõikes 1 osutatud rahvusvaheline leping on Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vaheline jõusolev kahepoolne või mitmepoolne rahvusvaheline leping kriminaalasjades tehtava õigusalasest koostöö ja politseikoostöö valdkonnas.

3. Kui edastamine põhineb lõikel 1, siis selline edastamine, sealhulgas edastamise kuupäev ja kellaaeg ning teave vastuvõtva pädeva asutuse, edastamise põhjenduse ja edastatud kasutatavate isikuandmete kohta, dokumenteeritakse ning dokumendid tehakse taotluse korral kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile.“

13. Lisatakse järgmine artikkel 95a:

„Artikkel 95a

Euroopa Andmekaitseinspektori teostatav järelevalve

1. Euroopa Andmekaitseinspektori ülesanne on jälgida ja tagada, et kohaldataks sätteid, mis käsitlevad füüsiliste isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmist kasutatavate isikuandmete töötlemisel liidu organites ja asutustes, samuti nõustada liidu organeid ja asutusi ning andmesubjekte kõikides kasutatavate isikuandmete töötlemisega seotud küsimustes. Selleks täidab ta lõikes 2 sätestatud ülesandeid ja

kasutab lõikega 3 antud volitusi, tehes samal ajal tihedat koostööd riiklike järelevalveasutustega.

2. Euroopa Andmekaitseinspektoril on järgmised ülesanded:

- a) kuulata ära ja uurida kaebusi ning teavitada andmesubjekti mõistliku aja jooksul tulemusest; teostada kas omal algatusel või kaebuse alusel uurimisi ning teavitada andmesubjekti mõistliku aja jooksul tulemusest;
- b) jälgida ja tagada, et kohaldataks käesolevat määrust ja kõiki muid liidu õigusakte, mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitsmist kasutatavate isikuandmete töötlemisel liidu organites ja asutustes;
- c) nõustada kas omal algatusel või konsultatsiooni korras liidu organeid ja asutusi kõikides kasutatavate isikuandmete töötlemisega seotud küsimustes, eelkõige enne seda, kui liidu organ või asutus koostab oma sise-eeskirja põhiõiguste ja -vabaduste kaitse kohta kasutatavate isikuandmete töötlemisel;
- d) pidada registrit talle teatatud uut liiki töötlemistoimingute kohta;
- e) viia läbi eelnev konsulteerimine seoses töötlemisega, millest talle on teatatud.

3. Käesoleva määruse alusel võib Euroopa Andmekaitseinspektor:

- a) nõustada andmesubjekte nende õiguste kasutamisel;
- b) edastada kasutatavate isikuandmete töötlemist käsitlevate sätete väidetava rikkumise korral asja arutamiseks asjaomasele liidu organile või asutusele ning teha asjakohasel juhul ettepanekuid rikkumise kõrvaldamiseks ja andmesubjektide kaitse parandamiseks;
- c) anda korralduse rahuldada taotlus kasutatavate isikuandmete suhtes teatavaid õigusi kasutada, kui sellise taotluse tagasilükkamisega on rikutud andmesubjekti õiguste kohta kehtivaid norme;
- d) hoiatada liidu organit või asutust või teha talle märkuse;
- e) anda liidu organile või asutusele korralduse isikuandmeid parandada, nende töötlemist piirata, need kustutada või need hävitada, kui nende töötlemisel on rikutud kasutatavate isikuandmete töötlemist reguleerivaid sätteid, ning teavitada sellest meetmest kolmanda isiku, kellele sellised andmed on avaldatud;
- f) keelata liidu organil või asutusel ajutiselt või alaliselt teha töötlemistoiminguid, millega rikutakse kasutatavate isikuandmete töötlemist reguleerivaid sätteid;
- g) edastada asja arutamiseks asjaomasele liidu organile või asutusele ja vajaduse korral Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile;
- h) edastada asja arutamiseks Euroopa Liidu Kohtule ELi toimimise lepingus sätestatud tingimustel;
- i) sekkuda Euroopa Liidu Kohtusse antud asjade arutamisse;
- j) anda korralduse, et vastutav töötleja või volitatud töötleja viiks asjakohasel juhul isikuandmete töötlemise toimingud teatud viisil ja teatud aja jooksul vastavusse käesoleva määrusega ning kohaldatavuse korral liidu organi või asutuse asutamisaktis sätestatud andmekaitse-eeskirjadega;
- k) anda korralduse peatada liikmesriigis või kolmandas riigis asuval vastuvõtjale või rahvusvahelisele organisatsioonile suunatud andmevoog;

l) määrata artikli 66 kohaselt haldustrahvi, kui liidu organ või asutus ei täida mõnda käesoleva lõike punktides c, e, f, j ja k osutatud meedet, sõltuvalt iga üksikjuhtumi asjaoludest.

4. Euroopa andmekaitseinspektoril on õigus:

a) saada liidu organilt või asutuselt juurdepääs kõigile kasutatavatele isikuandmetele ja kogu teabele, mida ta oma päringuteks vajab;

b) pääseda kõikidesse tööruumidesse, kus liidu organ või asutus tegutseb, kui on alust arvata, et seal tehakse käesolevas peatükis käsitletud toiminguid.

5. Euroopa Andmekaitseinspektor koostab igal aastal aruande järelevalvetoimingute kohta, mida ta on teinud käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvate vastutavate töötajate suhtes. See aruanne on osa artiklis 60 osutatud Euroopa Andmekaitseinspektori iga-aastasest aruandest.

Euroopa Andmekaitseinspektor palub riiklikel järelevalveasutustel esitada enne iga-aastase aruande vastuvõtmist oma tähelepanekud aruande kõnealuse osa kohta. Euroopa Andmekaitseinspektor võtab neid tähelepanekuid hoolikalt arvesse ning osutab neile oma iga-aastases aruandes.

Teises lõigus osutatud iga-aastase aruande osa sisaldab statistilisi andmeid, mis käsitlevad kaebusi, uurimisi ja juurdlusi, isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, Euroopa Andmekaitseinspektoriga eelneva konsulteerimise juhtumeid ning käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud volituste kasutamist.

6. Euroopa Andmekaitseinspektor ning Euroopa Andmekaitseinspektori sekretariaadi ametnikud ja muud töötajad on artikli 95 kohaselt seotud konfidentsiaalsuskohustusega.“

Artikkel 2

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Kasutatavate isikuandmete töötlemise suhtes Euroopa Prokuratuuris kohaldatakse käesolevat määrust alates [uue Euroopa Prokuratuuri käsitleva määruse kohaldamise alguskuupäev].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
eesistuja
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]